

Liikennepalvelulain ja valtioneuvoston asetuksen mukaiset olennaisia tietoja koskevat velvoitteet käytännössä

Martin Johansson

10.10.2017

Liikkumispalvelua koskevat olennaiset tiedot (III, 2 luku, 1§)

1.1.2018 alkaen

- Liikennemuodosta riippumatta henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikkumispalvelua koskevat olennaiset ajantasaiset tiedot ovat saatavissa tietojärjestelmään luodun yhteyden kautta koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa vapaasti käytettäväksi (avoin rajapinta).
- Olennaiset tiedot sisältävät ainakin reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja saatavuustiedot sekä esteettömyystiedot.
- Tiedot on tarjottava oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
- Edellä 1 momentissa tarkoitetun rajapinnan ja rajapinnan käyttämiseksi tarvittavan muun tietoaineiston verkko-osoite tai -osoitteet sekä näiden päivitykset on ilmoitettava Liikennevirastolle ennen toiminnan aloittamista tai päivityksen osalta heti kun uusi osoite on tiedossa.
- Liikenneviraston on tarjottava tekninen palvelu, jolla olennaisten tietojen toimittaminen voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa
- Valtioneuvosto on antanut asetuksen olennaisista tiedoista

Valtioneuvoston olennaisten tietojen asetus – perustelumuistioista poimittua

- kaikissa pykälissä lähdetään siitä olettamasta, että tietyt perustiedot on jokaisella palveluntarjoajalla oltava omasta palvelustaan, muuten palvelun tarjoaminen ei ylipäättään ole mahdollista. Nämä tiedot on kerrottu kunkin pykälän alkuosassa
- avattavien tietojen määrä voi vaihdella palvelusta toiseen, sillä osa palveluntarjoajista tarjoaa perusmuotoista palvelua, kun taas toisilla palveluun voi liittyä erilaisia lisäpalveluita ja sähköisiä palveluita
- asetusta voidaan muuttaa tai tarkentaa tarpeen mukaan esimerkiksi, kun tietotaito tietojen avaamisesta lisääntyy, tai jos syntyy uusia palvelutyypppejä, joita ei ole toistaiseksi katettu

Henkilöiden kuljetuspalvelut 1(2)

olennaisten tietojen asetus

- 1) palveluntarjoajan nimi, mahdollinen y-tunnus ja yhteystiedot, joiden avulla palvelun käyttäjä voi tarvittaessa saada yhteyden palveluntarjoajan edustajaan;
- 2) tiedot alueista, joilla palvelua pääsääntöisesti ja mahdollisesti toissijaisesti tarjotaan;
- 3) tiedot käytettävistä maksutavoista liikennevälineessä;
- 4) tiedot siitä, ovatko käytössä olevat liikennevälineet tai osa niistä esteettömiä, matalalattiaisia tai onko niissä pyörätuolipaikkoja tai opaskoirapaikkoja;
- 5) säännöllisen aikataulunmukaisen liikenteen tiedot reiteistä paikkatietoina, kulkulinjauksen mukaan annettuina jos mahdollista ja reittitiedon voimassaoloaika;
- 6) säännöllisen aikataulunmukaisen liikenteen pysäkkien, asemien, terminaalien ja muiden pysähtymispaikkojen sijainnit ja arvioidut aikataulut, tarvittaessa lähtö- ja saapumisajat eriteltyinä;
- 7) säännöllisen aikataulunmukaisen liikenteen palvelun aikataulun voimassaoloaika ja ajopäiväkalenteri;
- 8) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdollisten palveluntarjoajan ennalta määrittelemien pysäkkien, asemien, terminaalien ja muiden pysähtymispaikkojen yksilöivät tunnuksot ja sijainnit paikkatietoina;
- 9) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä tiedot päivistä ja kellonajoista, jolloin palvelua pääsääntöisesti tarjotaan ja jolloin se on saatavissa tilauksesta;

Henkilöiden kuljetuspalvelut 2(2)

- 10) tieto varausmahdollisuudesta tai –velvollisuudesta, jos sellainen liittyy palveluun sekä linkki mahdolliseen varauspalveluun;
- 11) mahdolliset staattiset hintatiedot tai tiedot hinnan määräytymisen perusteista tai muu vertailtavuuden mahdollistava hintatieto esimerkiksi kalleimman kilometrihinnan mukaisesti, sekä tiedot mahdollisista käytössä olevista alennusperusteista;
- 12) mahdolliset dynaamiset hintatiedot ja tieto mahdollisesta vapaasta kapasiteetista, tai linkki palveluun, josta tiedot ovat saatavilla;
- 13) tiedot matkatavaran kuljettamiseen liittyvistä mahdollisista rajoituksista ja hinnoista;
- 14) mahdolliset lisäpalvelut, jotka palveluntarjoaja haluaa ilmoittaa rajapinnassa, kuten tiedot lastenistuimista tai eläinten kuljetuksesta ja niiden hinnoista sekä pysäkkikuulutusten olemassa olosta;
- 15) säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdolliset tiedot liikennevälineiden reaaliaikaisesta liikkumisesta reitillään tai linkki palveluun, josta tiedot ovat saatavissa;
- 16) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdollinen tieto saatavilla olevien liikennevälineiden sijainnista kartalla tai linkki palveluun, josta tiedot ovat saatavissa;
- 17) mahdolliset arviot merkittävistä myöhästymisistä tai peruutuksista sekä esteettömyyteen vaikuttavista kalustomuutoksista heti kun ne ovat palveluntarjoajan tiedossa ja kohtuudella toimitettavissa;
- 18) mahdollinen linkki kotisivuille tai muuhun sähköiseen palveluun.

Välityspalvelut

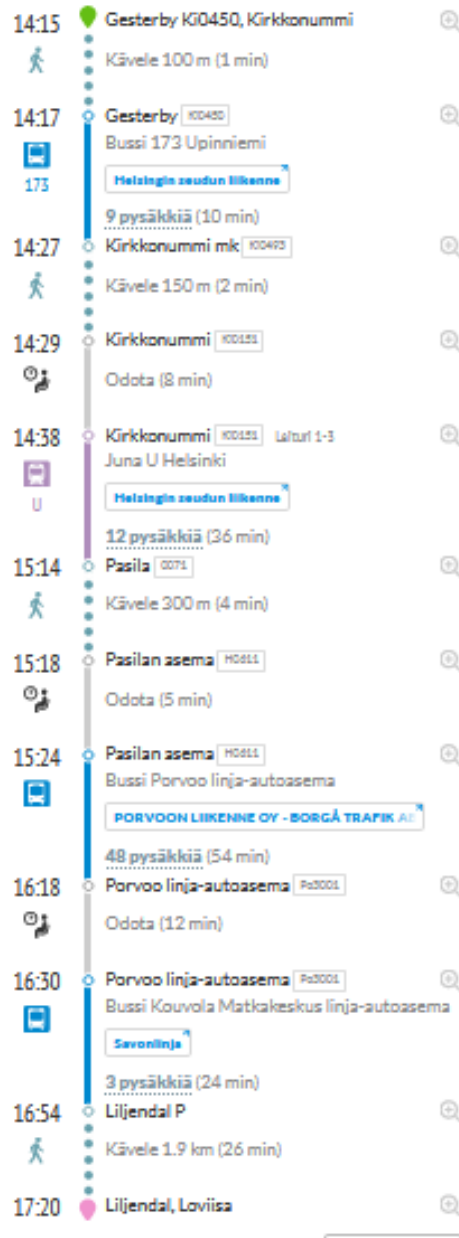
Välityspalvelun tarjoajat voivat huolehtia olennaisten tietojen saatavuudesta palveluntarjoajan puolesta. Tilauspalveluiden välittämistä koskevien tietojen ei tarvitse olla rajapinnasta saatavilla.

Välityspalvelua koskevia olennaisia tietoja ovat:

- 1) palveluntarjoajan nimi, mahdollinen y-tunnus ja yhteystiedot, joiden avulla palvelun käyttäjä voi tarvittaessa saada yhteyden palveluntarjoajan edustajaan;
- 2) tieto välitettävistä palveluista palvelutypeittäin;
- 3) tiedot alueista, joille palvelua ensisijaisesti ja mahdollisesti toissijaisesti välitetään;
- 4) tieto varausmahdollisuudesta tai -velvollisuudesta, jos sellainen liittyy palveluun sekä linkki mahdolliseen varauspalveluun;
- 5) mahdolliset staattiset hintatiedot tai tiedot hinnan määräytymisen perusteista tai muu vertailtavuuden mahdollistava hintatieto esimerkiksi kalleimman kilometrihinnan mukaisesti sekä tiedot mahdollisista käytössä olevista alennusperusteista;
- 6) mahdolliset dynaamiset hintatiedot ja tieto mahdollisesta vapaasta kapasiteetista tai linkki palveluun, josta tiedot ovat saatavissa;
- 7) mahdollinen linkki kotisivuille tai muuhun sähköiseen palveluun.

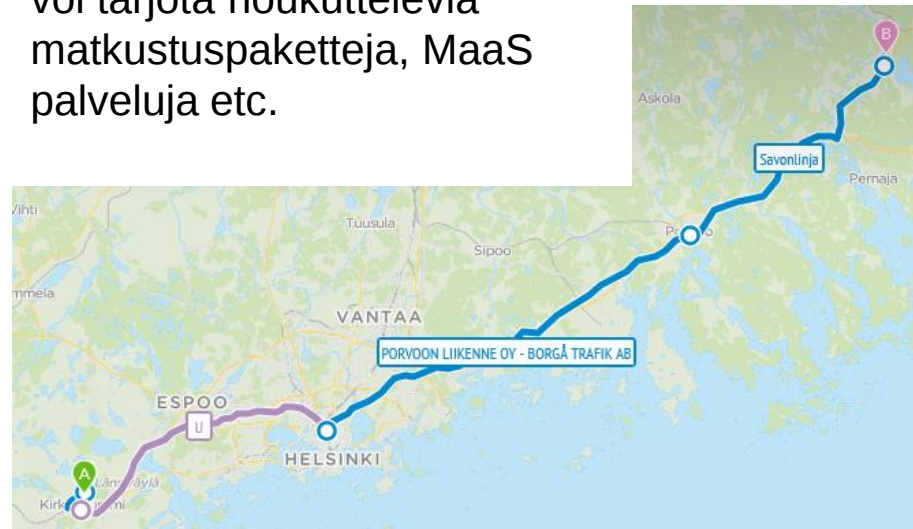
Mikä on avoin rajapinta ?

- Rajapinta on yksinkertaisimmillaan tietoa (tiedosto) sähköisessä muodossa internetosoitteessa
 - Koneluettava ohjelmointirajapinta tarkoittaa sitä, että tieto on rakenteellisessa muodossa ja käsiteltävissä ilman ihmisen tulkintaa, esim: csv, XML, Json ym. standardit
 - esim. [Bussipysäkit Digiroad palvelusta](#)
- monipuolisempi rajapinta mahdollistaa kohdennettuja koneelta koneelle kyselyitä
 - esimerkki [pääkaupunkiseudun liityntäpysäköinti](#)
- **Avoin** rajapinta: avoimesti dokumentoitu ja kokeiltava rajapinta
 - Kokeilua varten on tarjolla vähintään testiaineisto, jos varsinainen aineisto ei ole vapaasti käytettävissä
- Liikkumispalvelun tarjoaja saattaa avata avointa dataa, mutta käytössä voi olla myös muita käyttöehtoja

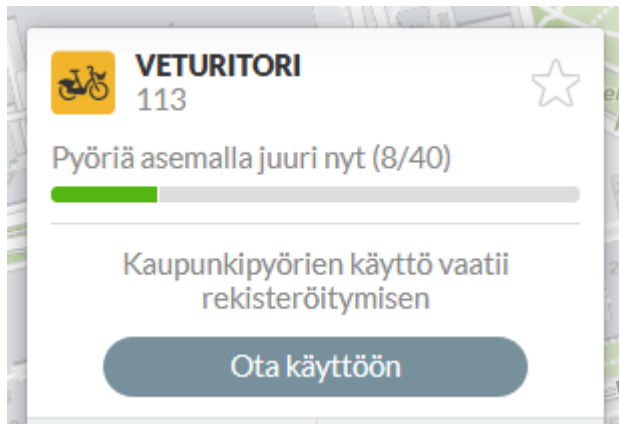
Tieto-, varaus- ja myyntirajapintojen avaaminen mahdollistaa tätä paljon monipuolisempien ja laadukkaampien palveluiden kehittämisen

- Liikkuja löytää matkustusvaihtoehtoja ja voi tehdä hintavertailuja ja hänelle voi tarjota houkuttelevia matkustuspaketteja, MaaS palveluja etc.

Uusia tietoja tarjolle

Kinnasniemen, Kokinvaaran ja Hoikan alueilta Tuupovaaraan liikennöi tiistaisin ja perjantaisin kutsutaksi. Kyydin voit tilata numerosta 040....

Pysäköintipaikkoja
vapaana (961/999)

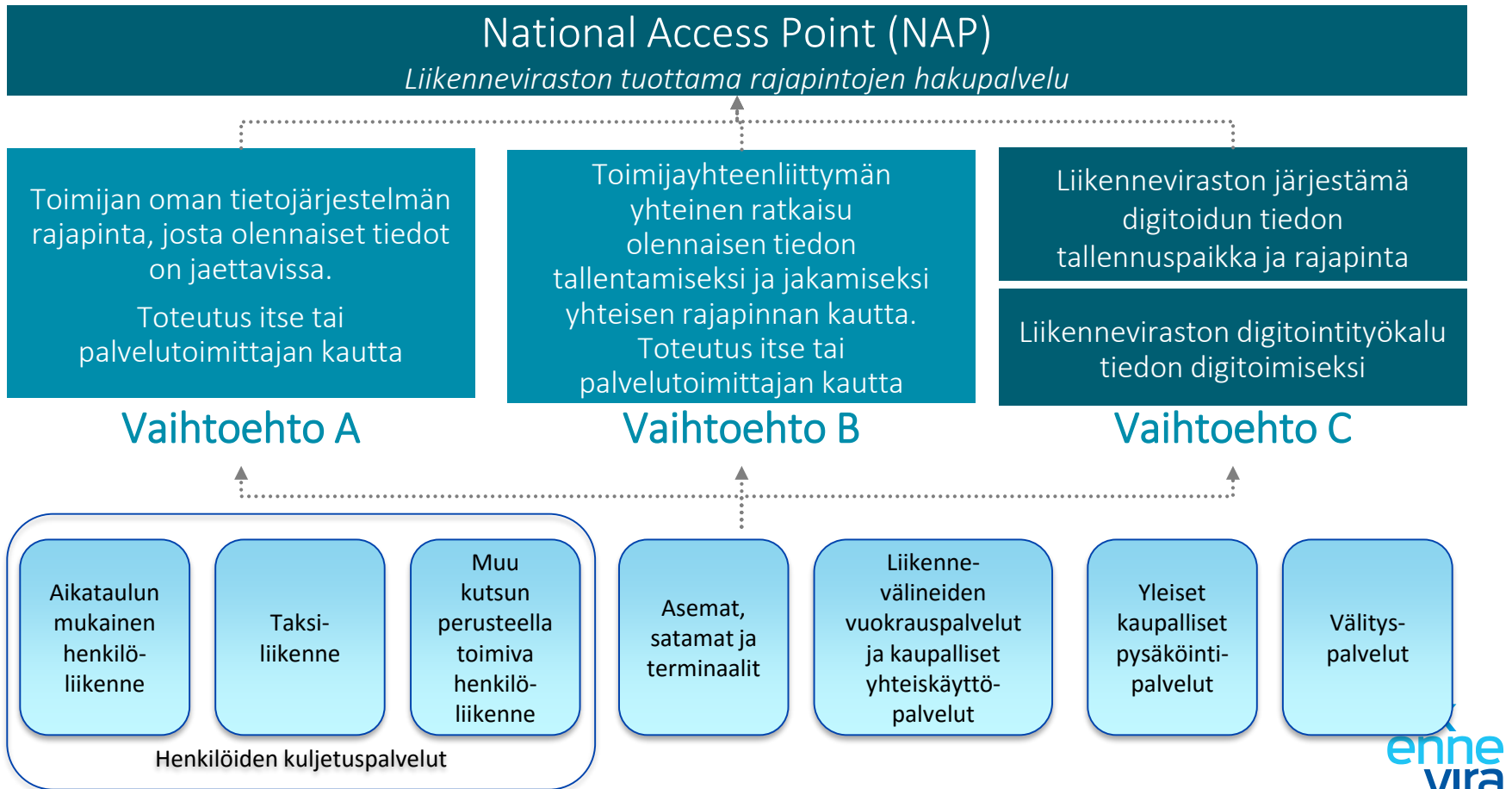

Liikenneviraston olennaisiin tietoihin liittyvät tehtävät

- Liikennevirasto ottaa vastaan tietoja liikkumispalveluiden tarjoajien liikennepalvelulain mukaisten olennaisten tietojen koneluettavista **rajapinnoista** ("tietoja tiedosta ja rajapinnoista")
 - tarvitaan järjestely tietojen toimittamiseen
 - tarvitaan järjestely tietojen jakamiseksi
 - Järjestely kutsutaan nimellä National Access Point (NAP)
- Liikennevirasto tarjoaa **digitointityökalut** (OTE ja RAE) liikkumispalveluiden tarjoajille olennaisten tietojen digitoimiseen ja avaamiseen koneluettavaan rajapintaan
 - ensisijaisesti pienille toimijoille
 - liikkumispalvelutahon Liikenneviraston työkaluilla digitoimat tiedot päätyvät Liikenneviraston tietokantaan, josta tiedot myös julkaistaan koneluettavassa muodossa
- Liikennevirasto edistää yhteentoimivuutta mm. rajapintojen osalta

NAP = National Access Point

- Kansallinen liikkumispalveluissa käsiteltävien olennaisten tietojen koneluettavien rajapintojen luettelo (taustalla [EU lainsäädäntö](#))

Kuka digitoi, avaa rajapinnat ja toimittaa rajapinnoista tarvittavat tiedot NAP-palveluun?

Aikataulun mukainen henkilöliikenne

Taksi-
liikenne

Muu kutsun perusteella toimiva henkilöliikenne

Asemat, satamat ja terminaalit

Liikennevälineiden vuokrauspalvelut ja kaupalliset yhteiskäyttöpalvelut

Yleiset kaupalliset pysäköintipalvelut

Välityspalvelut

- **Aikataulunmukainen liikenne:**

- Markkinaehtoinen liikenne - kuljetuspalvelun tarjoaja/kumppani
- viranomaisen/kunnan hankkima avoin liikenne – sopimuksen mukaisesti

- **Muiden liikkumispalvelutyyppeiden osalta:**

- Rajapintoja avaa ja tietoja toimittaa se tahok, jolla on siihen parhaimmat edellytykset, ja niin kuin on sovittu
- Lähtökohtaisesti kaikki haluavat varmistaa, että tiedot ovat laadukkaita jaossa !

NAP – palvelun luonnostelua

Liikenneviraston NAP Liikkumispalvelukatalogi

Hae palveluita

Kaikki liikkumispalvelut

Ilmoitettuja muutoksia

Säännöllinen liikenne

Tietojen ylläpito

Ylläpidän omia tietoja

Ohjeet ja Help Desk

Liikkumispalvelukatalogi –
tietoja toimittavan tahon näkymä tavoitetilassa (luonnostelua)

Liikenneviraston NAP
Liikkumispalvelukatalogi
Kirjautunut: NapRide Oy
Valitse >>

Tiedonanto

Jos tarvitsen työkalun

60 päivää ilmoitus

Säännöllinen liikenne

Olennaiset tiedot

Ilmoitan rajapinnasta tai
digitoin tietoja OTE/RAE

Tilastotiedon toimitus

Livin seurantatehtävä

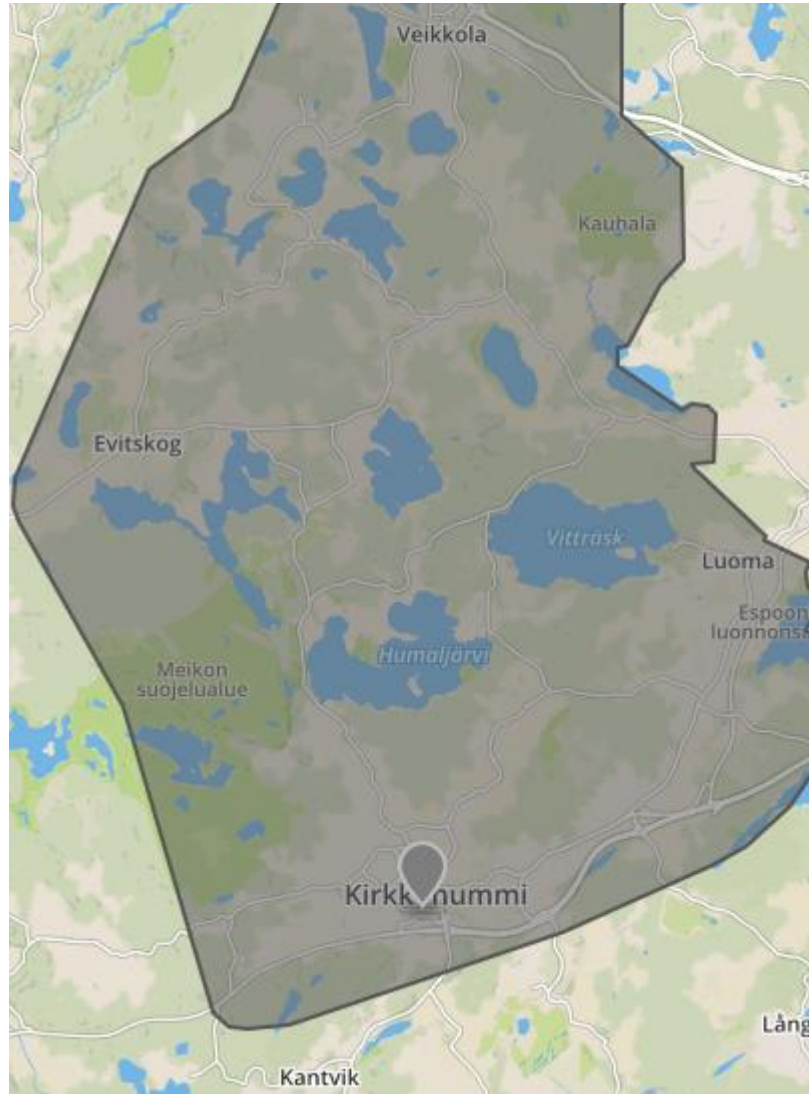
Omat tiedot

Ohjeet ja Help Desk

Rajapintakuvaukset avainasemassa

- Rajapintojen osalta on tehtävä yhteistyötä
 - Kutsumme vuoropuheluun <https://groups.google.com/forum/#!forum/finap>
Hae NAP liikkumispalvelukatalogi
- Lain tavoitteet täyttyvät vain, jos sekä tiedon tuottajat että hyödyntäjät kokevat, että rajapinnat ovat järkeviä

Taksiliikenteen olennaisten tietojen rajapinta, ehdotus


```
"type": "FeatureCollection",
"features": [
  {
    "type": "Feature",
    "geometry": {
      "type": "MultiPolygon",
      "coordinates": [[[[[24.3643076,60.102383],[24.35717,60.1152975],[
    ],
    "properties": {
      "transport-operator": {
        "name": "Kirkkonummen leikkitaksi",
        "business-id": "1234567-8",
        "phone": "+358401234567",
        "homepage": "https://www.kirkkonummenleikkitaksi.fi/",
        "email": "taksi@kirkkonummenleikkitaksi.fi",
        "transport-operator-id": "12345"
      }
    }
  },
  {
    "type": "Feature",
    "geometry": {
      "type": "MultiPolygon",
      "coordinates": [[[[[24.3643076,60.102383],[24.35717,60.1152975],[
    ],
    "properties": {
      "transport-service": {
        "transport-operator-id": "12345",
        "type": "passenger-transportation",
        "main-operation-area": [
          { "description": [{ "lang": "FI", "text": "Kirkkonummi" }, {
        ],
        "secondary-operation-area" : [
          { "description" : [
            { "lang": "FI", "text": "Sipoo" },
            { "lang" : "SV", "text": "Sibbo" } ]},
          { "description": [
            { "lang": "FI", "text": "Espoo" },
            { "lang": "SV", "text": "Esbo" } ]}
        ]
      }
    },
    "payment-methods": [ "cash", "debit-card", "credit-card" ],
    "accessibility-tool": [ "wheelchair", "walkingstick", "umbrell
```


Digitointityökalu ("OTE" ja "RAE")

- Liikenneviraston tarjoamat tietojen syöttö- ja ylläpitotyökalut, jolla liikkumispalveluiden tarjoaja voi itse digitoida liikkumispalvelunsa olennaiset tiedot Liikennepalvelulain mukaisesti. Tekninen ratkaisu sisältää myös avoimien rajapintojen julkaisun sekä mahdollistaa rajapintaa koskevien tietojen toimittamisen NAP:iin
- Liikkumispalvelujen tarjoaja vastaa tietojen laadusta

RAE Reitti- ja AikatauluEditori – täydennetään niin, että aikataulunmukaisen liikenteen kaikki olennaiset tiedot voidaan tallentaa

Näytä pysäkit kartalla >> >>
Haku >> >>

Pysäkkiketju << <<

Nimi	Ajan- Kesto	Odotus	Matka
	tasaus (min)	(min)	(km)
1. Vaasantie 2			
206614	00:08	0	6.4
2. Vapaudentie 36			
206526	00:09	0	7.1
3. Kauppakatu 20			
206523	00:11	0	7.6
4. Seinäjoki matkakeskus			
115458	*	0	8.0

Reititys << <<

☐ Haavita välipysäkkejä reitiltä

☐ Paikallisliikenne ☐ Kaukoliikenne

☐ Pikavuoro ☐ Virtuaali

Säde: 5m

Välimatka: 100m

Reititä

- Luodaan RAE-työkaluun uusi välilehti nykyisten (reitit, ajopäiväkalenteri) lisäksi.
- Tarjotaan mahdollisuus asettaa tahokohtaiset oletusarvot
- Lisäksi on mahdollista määritellä reitti- ja vuorokohtaisia poikkeuksia oletuksiin.

Vuoron id	Lähtöaika	Voimassaoloaika	Ajopäiväkalenteri
230	12:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
231	13:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
232	14:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
233	15:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä
234	16:07	10.08.2017 - 03.06.2018	Seinäjoki, Ma-Pe, kesä

OTE Olennaisten Tietojen Editori ja NAP rakenteilla

FINAP **Palvelukatalogi** **Omat palvelutiedot**

Olennaisten tietojen kirjaaminen OTE:lla

Voit kirjata eri liikkumispalveluiden olennaisia tietoja valitsemalla ensin liikkumispalvelun tyyppiä ja täyttämällä sen jälkeen näytölle avautuneen lomakkeen.

Liikkumispalvelun tyyppi

Valitse liikkumispalvelun tyyppi

Henkilöiden kuljetuspalvelut

Asemat, satamat ja muut terminaalit

Ajoneuvojen vuokrauspalvelut ja kaupalliset yhteiskäyttöpalvelut

Yleiset kaupalliset pysäköintipalvelut

Välityspalvelut

Linkkejä

- NAP ja OTE - avoimen lähdekoodin projekti
 - <https://github.com/finnishtransportagency/mmtis-national-access-point>
- NAP ja OTE palvelut löytyvät valmistuttuaan osoitteista:
 - finap.fi
 - liikkumispalvelukatalogi.fi
- <http://liikennevirasto.fi/nap>
- Osallistuthan aktiivisesti:
 - <https://groups.google.com/forum/#!forum/finap>
- ja ilmoittaudu myös mukaan NAP ja OTE testikäyttäjäksi!
- Palautteet ja kysymykset joukkoliikenne@liikennevirasto.fi
 - myös RAE käyttöoikeudet